

การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก้ไขปัญหาหนี้สินครู

Integrating the Sufficiency Economy Philosophy to Solve Teachers' Debt Problems

ธีรทัศน์ ปิติภาคย์พงษ์

Teerathat Pitipakpong

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

E-mail: pilbma14@gmail.com

Received: 15 กรกฎาคม 2567; Revised 1 สิงหาคม 2567; Accepted 15 สิงหาคม 2567

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งเน้นศึกษาการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก้ไขปัญหาหนี้สินครู หลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นทางสายกลาง มีความพอประมาณ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความไม่ประมาท มีเหตุผล และสร้างระบบภูมิคุ้มกัน มีความเพียร มีสติปัญญา พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงจากสภาพแวดล้อม และวัฒนธรรมโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี การดำรงชีวิต และปฏิบัติตน การปฏิบัติหน้าที่ของครูแล้วมีปัญหานี้สิน ความรู้และความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ของครูย่อมลดลงตามด้วย และพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบและคุณธรรม ประกอบการวางแผนการตัดสินใจ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีหลักพิจารณาอยู่ 4 ส่วน ดังนี้ 1) ความพอประมาณ เป็นการนำหลักความพอดี การยึดความประหยัด ตัดทอน ค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ่มเฟือย ในการดำรงชีพอย่างจริงจัง 2) ความมีเหตุผล ความมีเหตุผลนั้นเป็นการตัดสินใจอย่างรอบคอบ ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง สุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพก็ตาม 3) การมีภูมิคุ้มกัน การเตรียมตัวให้พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์ หรือ แข่งขันกันในการค้าขายการประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรง 4) การมีความรู้ ใฝ่หาความรู้ ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูนขึ้นจนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ และด้านคุณธรรม ประกอบด้วยความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความ อุดหนุน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดีลดละสิ่งชั่วร้ายให้หมดสิ้นไป

คำสำคัญ: บูรณาการ, ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, แก้ไขปัญหานี้สิน, ครู

ABSTRACT

The purpose of this article was on the integration of the Sufficiency Economy Philosophy to solve the problem of teacher debt. Moderation is based on carelessness, rational and builds the immune system. They are persevering, intelligent, and ready to respond to changes from the outside world's conditions, environment, and culture very well in living and behaving, performing the duties of a teacher and then having

a debt problem. The knowledge and ability of teachers to perform their duties will also decrease. Development according to the philosophy of self-sufficiency economy consists of consider moderation, rationality, good immunity in yourself, as well as use knowledge, prudence and morality to make decisions. The philosophy of the Sufficiency Economy has 4 parts as follows: 1) Moderation, which is the application of the principle of moderation. Economical fastening reduce costs in all aspects, 2) reduce the luxury of living seriously. Rationality is a deliberate decision adhere to the profession with accuracy. Honesty, even if they are in a shortage of livelihood, 3) immunity preparing yourself to deal with upcoming changes refrain from competing for benefits or competing in trade or occupations in a violent manner, 4) give up competing for benefits or compete in trade and occupation in a fierce fight. Having knowledge, pursuing knowledge, and increasing income to the point of self-sufficiency is an important goal. Morality consists of awareness of morality, honesty and patience, be persevering and use wisdom in life, behave in a good way, reduce all temptations.

Keywords: Integration, Sufficiency Economy Philosophy, Debt Solution, Teacher

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 – 2579) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ดังนี้ “คนไทยทุกคนรับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา 4 ประการคือ 1) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดีมีคุณลักษณะทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับทบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ 3) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณธรรมจริยธรรมรู้รักสามัคคีและร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและ 4) เพื่อนำพาประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางและความเหลื่อมล้ำภายในประเทศที่ลดลง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดใหม่ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทยเพื่อนำไปใช้ในการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและของโลกดังพระราชดำรัสต่อไปนี้ “เศรษฐกิจพอเพียงแปลว่า Sufficiency Economy คำว่า Sufficiency Economy นี้ไม่มีในตำราเศรษฐกิจจะมีได้อย่างไร เพราะว่าเป็นทฤษฎีใหม่ Sufficiency Economy นั้นไม่มีในตำรา เพราะหมายความว่าเรามีความคิดใหม่และโดยที่ท่านผู้เชี่ยวชาญสนใจก็หมายความว่าเราก็สามารถที่จะปรับปรุงหรือไปใช้หลักการเพื่อที่จะให้เศรษฐกิจของประเทศและของโลกพัฒนาดีขึ้น” พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 4 ธันวาคม 2542 พระองค์ได้พระราชทานความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า “เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่

จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอนและในขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีจิตสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทนความเพียรมีสติปัญญาและความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งทางด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมโลกจากภายนอกได้เป็นอย่างดี” (จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยาและปริญญช พินุลสรารูธ, 2553)

สำหรับการแก้ปัญหาหนี้ด้วยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ลำดับแรกต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับประเภทของหนี้ที่เกิดขึ้น เช่น หนี้ที่ก่อขึ้นนั้นเป็นหนี้ เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยและเงินต้นที่แตกต่างกัน รวมไปถึงการอยู่ภายใต้ระเบียบกฎหมายที่กำหนดไว้ด้วย ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดหนี้เนื่องจากการอยู่ในบริบทสังคมที่เน้นการบริโภคนิยม การมี พฤติกรรมการบริโภคที่เปลี่ยนไป เน้นวัตถุมากกว่าความจำเป็น การมุ่งเน้นไปตามกระแสค่านิยมใหม่ๆ ในสังคมที่เกิดขึ้น เน้นการครอบครองวัตถุที่สังคมตีคุณค่าให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เช่น เงิน ทอง อัญมณี บ้าน ยานพาหนะสนองตอบความสุขและความสะดวกสบายทางกายภาพแก่ชีวิตของ มนุษย์ได้รวดเร็ว เช่น คอมพิวเตอร์ โดยเฉพาะโทรศัพท์มือถือรวมทั้งค่านิยมที่ง่ายต่อการก่อหนี้สิน เช่น บัตรเครดิต ปัญหาหนี้เกิดจากลักษณะของครอบครัวตัวชี้วัดที่สำคัญคือ จำนวนสมาชิกในครอบครัวไม่มีสอดคล้องกับรายได้ในครอบครัว สภาพความเป็นอยู่ของครอบครัวทำให้เกิดหนี้ในครัวเรือนได้ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยเกี่ยวกับการขยายฐานะทางสังคม ซึ่งเกิดจากการแบ่งช่วงชั้นทางสังคม คนจนเลื่อนฐานะไปอยู่ในชั้นกลางหรือคนชั้นกลางเลื่อนฐานะขึ้นไปอยู่ชั้นสูง การย้ายที่ทำงานหรือการย้ายที่อยู่อาศัยการเปลี่ยนสถานภาพและบทบาท เช่น เปลี่ยนจากตำแหน่งหนึ่งไปสู่ อีกตำแหน่งหนึ่งหรือมีสถานภาพดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นอาชีพ ชั้นทางสังคม รายได้หรือการศึกษา เป็นต้น และยังมีอีกประการคือจากกลุ่มเพื่อน ซึ่งกลุ่มเพื่อนมีความสำคัญต่อบุคคลและสังคมเป็นอย่างมาก เพราะกลุ่มจะช่วยหล่อหลอม เสริมสร้างบุคลิกภาพปลูกฝังค่านิยม บรรทัดฐานที่สำคัญของสังคมเพื่อให้บุคคลเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม แนวทางในการแก้ปัญหาหนี้ด้วยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นเป็นการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต ต้องดำเนินชีวิตด้วยความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดี มีความรู้ในการประกอบอาชีพ และ ดำเนินชีวิตยึดมั่นในหลักคุณธรรม (เยาวเรศ ทับพันธุ์, 2549)

สำหรับบทความนี้เป็นการวิเคราะห์เกี่ยวกับการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการแก้ไขปัญหานี้สินครู โดยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นสำคัญที่ทำให้เกิดหนี้ ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับการบริโภคนิยมที่เกิดจากสังคมบริโภคในปัจจุบัน ปัจจัยเกี่ยวกับค่านิยมใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน ปัจจัยของลักษณะครอบครัวที่เป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินชีวิต และเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดปัญหานี้ได้ ตามมาด้วยปัจจัยเกี่ยวกับการขยายฐานะทางสังคมซึ่งแสดงให้เห็นถึงสถานภาพและบทบาทของคนในสังคมการแบ่งช่วงชั้นในสังคมที่ทำให้เกิดการได้รับการยอมรับ และปัจจัยสุดท้ายคือ กลุ่มเพื่อน คือ กลุ่มที่มีการติดต่อสัมพันธ์กันซึ่งเป็นกลุ่มที่หล่อหลอมและสร้างค่านิยมใหม่ๆ ให้กับสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหานี้ได้ ในการแก้ปัญหาหนี้ด้วยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นแนวทางสำคัญ คือ มีต้องมีกรอบในการดำเนินชีวิต มีคุณลักษณะของการเดินทางสายกลาง มีความพอเพียงในการดำเนินชีวิต ภายใต้เงื่อนไขสำคัญของชีวิตและยึดถือเป็นแนวคิดปฏิบัติเพื่อให้ชีวิตเกิดความสมดุลให้มากที่สุด

แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวคิด เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงมีพระราช ดำรัส แนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยในทุกกระดับ ไม่ว่าในระดับครอบครัว ชุมชน หรือรัฐ ในการปฏิบัติงานหรือบริหาร พัฒนาประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง มีความพอประมาณ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความไม่ประมาท มีเหตุผล และสร้าง ระบบภูมิคุ้มกัน มีความเพียร มีสติปัญญา พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงจากสภาพ แวดล้อม และวัฒนธรรมโลกภายนอกได้เป็น อย่างดี การดำรงชีวิต และปฏิบัติตนมุ่งเน้นการอยู่รอดปลอดภัย สร้างความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

ความเป็นมาของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

พระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช กล่าวว่า แนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียง มีจุดเริ่มต้นมา ตั้งแต่ พ.ศ.2516 เมื่อครั้งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้พระราชทานพระบรม ราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น วันที่ 20 ธันวาคม 2516 ซึ่งมีความ ตอนหนึ่งว่า “...การพัฒนาประเทศ จำเป็นต้องทำตามลำดับ ขั้นตอน ต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอมีพอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและใช้อุปกรณ์ที่ ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลัก วิชา เมื่อใดพื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควร และปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้าง ค่อยเสริมความเจริญและ ฐานะ เศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้น โดยลำดับต่อไป...” (พระบรมราโชวาท 168 องค์ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช, 2542)

อภิชัย พันธเสน (2544) กล่าวใน พุทธเศรษฐศาสตร์ : วิวัฒนาการ ทฤษฎี และการประยุกต์กับเศรษฐศาสตร์ สาขา ต่างๆ ว่า พระบรมราโชวาทนี้ แสดงให้เห็นถึงแนวคิดการพัฒนาประเทศที่ ต้องคำนึงถึงพื้นฐานความ เป็นอยู่ของประชาชนเป็น หลัก โดยทรงเน้นที่ความพอมี พอกิน พอใช้ ว่าเป็นพื้นฐานสำคัญของเศรษฐกิจ หลังจากนั้น ในปี พ.ศ.2517 ในวันเฉลิมพระ ชนมพรรษาได้ทรงมีพระราชกระแสรับสั่งแก่ผู้เข้าเฝ้าถวายพระ พรชัยมงคลเกี่ยวกับการพัฒนาประเทศแบบพอมี พอกินอีกวาระ หนึ่ง มีความตอนหนึ่งว่า “...คนอื่นจะว่า อย่างไรช่างเขา จะว่าเมืองไทยล้าสมัย ว่าเมืองไทยเชย ว่าเมืองไทยไม่มีสิ่งใหม่แต่เรา อยู่อย่างพอมีพอกิน และขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้เมืองไทยพอกิน มีความสงบ ช่วยกันรักษาส่วนร่วม ให้อยู่ที่ พอสมควร ขอย้ำพอควร พออยู่ พอกิน มีความสงบไมให้คนอื่นมาแย่งคุณสมบัตินี้ไปจากเราได้...”

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควรต่อผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้อง เสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีความสำนึกใน คุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความ รอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และ วัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

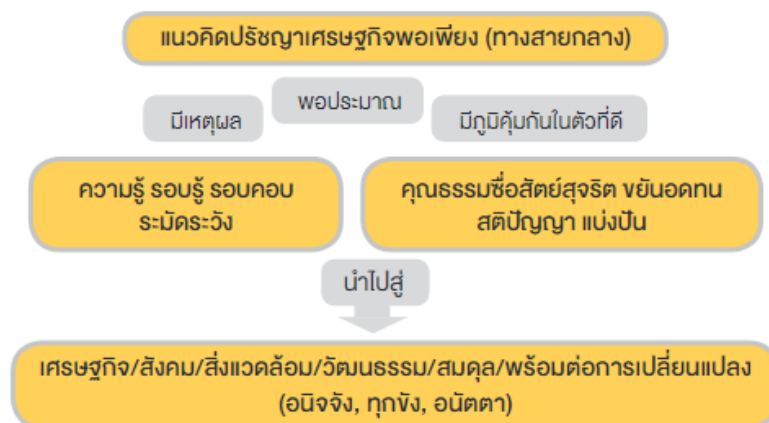
ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภ และไม่ตระหนี่ (กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, 2550)

แผนภาพที่ 1 สรุปแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ที่มา: กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม (2550)

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดเพื่อปรับทิศทางการพัฒนาประเทศไทยให้เน้นความพอประมาณ เน้นความสมดุล เศรษฐกิจพอเพียงมีรากฐานความคิดจากคำสอนของพระพุทธเจ้า ในข้อที่เรียกว่า มัชฌิมาปฏิปทา หรือทางสายกลาง เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเศรษฐกิจที่ไม่เน้นอรรถประโยชน์สูงสุด (maximize utility) อันเป็นหลักการของเศรษฐกิจในโลกปัจจุบัน แต่เน้นความพอประมาณหรือทางสายกลาง เศรษฐกิจพอเพียงเน้นการไม่โลภ เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับระบบเศรษฐกิจของประเทศได้ดีที่สุด เศรษฐกิจพอเพียงมีพื้นฐานอยู่บนพุทธธรรมของการละกิเลส คือความไม่รู้จักอิ่มเรียกว่า อวิชชา และดำรงชีวิตอยู่อย่างพอประมาณ ด้วยความไม่โลภและไม่ประมาท นอกจากนี้ อภิชาติ พันธ์เสน ได้แสดงทัศนะไว้อย่างน่าสนใจว่า เศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 นั้น โดยเนื้อแท้แล้วก็คือ “พุทธเศรษฐศาสตร์” นั่นเอง และเป็นพุทธเศรษฐศาสตร์ที่ง่ายต่อการอธิบายให้ประชาชนชาวไทยเข้าใจได้ เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่มีพื้นฐานวัฒนธรรมที่มีรากเหง้ามาจากพระพุทธศาสนาพระองค์จึงทรงเลือกแนวคิดดังกล่าวเพื่อง่ายต่อการสื่อสารกับพสกนิกรของพระองค์ แต่ที่ไม่เน้นว่าเป็นพุทธ

เศรษฐศาสตร์ก็เพราะพระองค์เป็นองค์ศาสนูปถัมภกจะต้องให้การทะนุบำรุงศาสนาทุกศาสนา ดังนั้นการใช้คำว่า เศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นคำกลางที่สามารถเข้าใจและยอมรับได้สำหรับศาสนิกชนในทุกศาสนา (อภิชัย พันธเสน, 2550)

หลักการปฏิบัติตามแนวทางพอเพียง

ซึ่งประกอบไปด้วย 1) การยึดความประหยัด ตัดทอน ค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีพอย่างจริงจัง 2) ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง สุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลน ในการดำรงชีพก็ตาม 3) ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์ หรือ แข่งขันกันในทางการค้าขายการประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรง 4) ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางในชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยาก โดยชวนขวนขวายใฝ่หาความรู้ ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูนขึ้นจนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ และ 5) ปฏิบัติตนในแนวทางที่ลดละสิ่งชั่วกิเลสให้หมดสิ้นไป

แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาหนี้สิน

ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตครูสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตครู, 2554) ได้ทำการศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและการเงินของครูโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน พบว่า กระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization Trends) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางอย่างรวดเร็วและอย่างรุนแรงทางด้าน สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยีทำให้มีการปฏิรูปการศึกษาถึง 3 ระลอกที่ผ่านมา กระแสความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ ทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่ง เดิมนั้นมาจากครอบครัวระดับสังคมเศรษฐกิจชั้นกลางลงไป ต้องประสบกับภาวะหนี้สินที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในการศึกษาต่อและพัฒนาวิชาชีพ ซึ่งได้รับผลกระทบจากการดูแลครอบครัวในด้านที่อยู่อาศัย การศึกษาของบุตร และการดูแลบุตร รวมถึงหนี้สินอันเกิดจากภาวะทางสังคม

รุ่ง แก้วแดง (2540) ได้กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันทั้ง ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การปกครอง มีผลกระทบคุณภาพชีวิตของคนในสังคม เช่น สภาพจิตใจที่ท้อแท้ถดถอย ค่านิยมตามกระแสสังคมเศรษฐกิจ บริโภคนิยมที่เกินตัว การแบกภาวะ หนี้สินเกินตัวในฐานะล้มละลาย เป็นต้น สอดคล้องกับ ทิพพา ศรีอินทะกุล (2547) กล่าวว่า สภาพชีวิตครูและบุคลากรทางการศึกษามีสถานภาพทางสังคมค่อนข้างต่ำและมีปัญหาด้านการเงินอย่างรุนแรงนั้น คือ กำลังเผชิญกับวิกฤตทางการเงินชนิด “รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย” เป็นผู้ตามกระแสสังคมอย่าง ผิด แทนที่จะทำหน้าที่ชี้นำสังคมได้ เช่น ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นที่ต้องรับผิดชอบจ่ายเกินตัว ได้แก่ งานประชาสัมพันธ์กับชุมชน ที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ทำให้เป็นหนี้สินเพิ่มขึ้นตลอดเวลา ทำให้ต้องกู้ยืมเงินจาก แหล่งเงินกู้ต่างๆ ทั้งภาคเอกชนและสถาบันการเงินต่างๆ เพื่อนำมาใช้จ่ายให้เพียงพอต่อความจำเป็น ทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นหนี้กับแหล่งหนี้หลายแห่งรวมกันโดยมีการกู้เงินจากแหล่ง ใหม่เพื่อนำมาใช้หนี้แหล่งเก่าในลักษณะของ “วงจรหนี้” เป็นเหตุให้วงจรหนี้ยาวนานไม่สิ้นสุด สนับสนุนพร้อมด้วย เพชรดา ธนุศรี (2545) ได้สรุปสาเหตุที่ข้าราชการครูต้องเข้าสู่ภาวะหนี้สินใน ลักษณะวงจรหนี้ที่ไม่สิ้นสุดไว้ดังนี้ 1) กู้ยืมเป็นหนี้ตั้งแต่เรียนหนังสือ เพราะผู้ปกครองต้องกู้เงินเพื่อใช้เป็นทุนการศึกษา เมื่อได้เป็นครูจึงต้องยืมเงินจากแหล่งเงินต่างๆ เพื่อนำไปชำระหนี้ นอกกระบบที่ผู้ปกครองกู้ยืมมา 2) กู้ยืมเพื่อซื้อยานพาหนะเพื่อใช้ในการเดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือติดต่อกองานที่ อำเภอนอกจากครูส่วนใหญ่มีบ้านพักอยู่ห่างจากที่ทำงานมาก เพราะโรงเรียนมีบ้านพักครูไม่เพียงพอ หรือมีความทรุดโทรมมากแล้ว

จนไม่สามารถอยู่อาศัยได้ 3) กู้ยืมเพื่อสร้าง ซ่อมแซม และต่อเติมที่อยู่อาศัย เนื่องจากบ้านพัก มีไม่เพียงพอ ถึงมีก็ คับแคบ ยิ่งเมื่อครูแต่งงานมีครอบครัว ก็ยิ่งลำบาก สวัสดิการค่าเช่าบ้านก็ไม่สามารถช่วยเหลือครูได้ เท่าที่ควร เนื่องจากกำหนดว่า การบรรจุครั้งแรก และการย้ายตามคำร้องของตนเอง ไม่มีสิทธิ์เลือกค่าเช่าบ้านได้กับสถาบันการเงินเปิดโอกาสให้กู้เพื่อสร้างที่อยู่อาศัยได้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ ก็ยังเป็น เหตุจูงใจให้ครูอยากมีบ้านของตัวเองมากยิ่งขึ้น 4) กู้ยืมเป็นทุนส่งบุตรหลาน เล่าเรียน และใช้ในการศึกษาของตนเอง 5) กู้ยืมเพื่อซื้อเทคโนโลยีหรือเครื่องมือสื่อสาร เช่น คอมพิวเตอร์มือถือ โทรทัศน์ 6) กู้ยืมนำไปเป็นทุนสร้างอาชีพเสริม แต่มักล้มเหลว เนื่องจากไม่มีเวลาดูแล ไม่สอดคล้อง กับวิถีชีวิต หรือขาดประสบการณ์ในการบริหารธุรกิจ 7) กู้ยืมเพราะค่าครองชีพสูง และภาษีสังคมสูง แต่รายได้ต่ำ 8) กู้ยืมเพราะมีค่านิยมผิด หวังรวยทางลัด เช่น ติดการพนัน เล่นหวย ติดเหล้ายาตอง ชอบพบปะสังสรรค์ไม่มีการวางแผนในการใช้เงิน 9) กู้ยืมเพราะไม่มีเงินจ่ายค่ารักษา เช่น ประสบอุบัติเหตุร้ายแรง ประสบอุบัติเหตุ เจ็บป่วย

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา สรุปสาเหตุที่ข้าราชการครูต้องเข้าสู่ภาวะหนี้สิน ดังนี้ 1) เนื่องจากครูมีความต้องการที่อยู่อาศัย จำเป็นต้องกู้ยืมเงินเพื่อนำมาใช้จ่ายในการซื้อที่ดิน สร้างซ่อมแซมที่อยู่อาศัย ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้ ข้าราชการครูต้องเป็นหนี้มากที่สุด 2) การเป็นหนี้เกิดจากความจำเป็นต้องนำเงินมาใช้จ่ายในการดำรงชีวิตประจำวัน คือ ใช้จ่ายในครอบครัว เป็นค่าอาหาร ที่อยู่อาศัย ค่าพาหนะในการเดินทางไป ทำงาน ครูบางคนต้องรับผิดชอบดูแลบุตรและญาติพี่น้อง 3) ครูเป็นหนี้เพราะต้องนำเงินมาจ่ายค่าเล่าเรียนของบุตรหลาน 4) การเป็นหนี้เพื่อต้องการสร้างฐานะทางสังคมให้สูงขึ้นโดยการหารายได้เสริม ยกระดับการศึกษาของตนให้สูงขึ้น โดยมุ่งหวังความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานจึงต้องมีการกู้หนี้ เพื่อนำมาลงทุนในการทำอาชีพเสริม และเพื่อพัฒนาการศึกษาของตน 5) การก่อหนี้ของครูเกิดจาก ค่านิยมไม่พึงประสงค์เช่น ค่านิยมฟุ่มเฟือย ชอบเที่ยว ดื่มกินโดยขาดความพอดีใช้จ่ายเงินเกินตัว กินอาหารนอกบ้านหรูหรา การแต่งกายด้วยเสื้อผ้า และเครื่องประดับราคาแพง ซื้อเครื่องอำนวยความสะดวกตามแฟชั่นนิยม (ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตครู, 2554)

ผลกระทบจากการมีภาวะหนี้สิน

ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตครูสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตครู, 2554) ได้ทำการศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและการเงินของครูโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน พบว่า จากสถานการณ์ ปัจจุบันที่ภาวะค่าครองชีพสูงและรายได้ของข้าราชการครูต่ำ และหนี้ส่วนตัวที่ขอบความ สะดวกสบาย ใ้ครูเกินฐานะ โดยไม่รู้จักประมาณตนในการใช้จ่ายกับสิ่งที่ไม่จำเป็นหรือเกินความจำเป็น และไม่คำนึงถึงความสามารถในการชำระหนี้ จึงทำให้ข้าราชการครูเข้าสู่ภาวะหนี้สินอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้และภาวะหนี้สินดังกล่าวนี้ได้ส่งผลกระทบ 2 ด้าน ดังนี้ 1) ผลกระทบด้านร่างกาย 2) จิตใจ สุขภาพกายและสุขภาพจิตของข้าราชการครูเน้นเป็นผู้อยู่ใกล้ชิดนักเรียนนอกจากผู้ปกครอง ซึ่งทำหน้าที่อบรมสั่งสอนนักเรียนทุกๆ ด้าน ดังนั้นครูจึงมีอิทธิพลต่อการส่งเสริมนักเรียนให้เจริญงอกงาม เพื่อให้บรรลุความมุ่งหมายของการศึกษา นอกจากนี้ยังเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า ครูที่มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตไม่ดีขึ้น มีส่วนทำให้สุขภาพจิตของนักเรียนเสียไปด้วย อาจกล่าวได้ว่า สุขภาพกายและสุขภาพจิตนั้น มีส่วนสัมพันธ์กัน หากสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้รับความกระทบกระเทือนย่อมที่จะส่งผลกระทบกับอีกสิ่งหนึ่งได้ครูผู้ซึ่งมีอิทธิพลต่อสุขภาพของนักเรียนมากที่สุด การที่ครูจะช่วยส่งเสริม สุขภาพจิตของนักเรียนได้ดั่งนั้น ต้องคำนึงถึงสุขภาพกายและ

สุขภาพจิตของครูประกอบกันไปด้วยอีก ทั้ง ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตครูได้รับผลปรากฏว่า 1) คุณลักษณะของข้าราชการครูที่มีปัญหาหนี้สินนั้น เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้พบว่า ข้าราชการครูที่มีปัญหาหนี้สินส่วนใหญ่มีคุณลักษณะของความเป็นครู 2) ผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูที่มีปัญหาหนี้สินนั้น เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 3) คุณลักษณะและผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูที่มีปัญหาหนี้สินนั้น ในภาพรวมแตกต่างกับข้าราชการครูที่ไม่มีปัญหาหนี้สิน

กล่าวโดยสรุป การปฏิบัติหน้าที่ของครูนั้น จึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะหากครูขาดขวัญและกำลังใจด้วยสาเหตุจากการมีหนี้สินแล้ว ความรู้และความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ของครูย่อมลดลงตามด้วย ดังนั้น ข้าราชการครูจึงต้องปรับตัวให้สามารถทำงานได้ต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อไม่ให้ภาวะหนี้สินที่ข้าราชการครูประสบอยู่ต้องส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงานได้ซึ่ง การปรับตัวในการทำงานนั้น แต่ละคนจะมีความสามารถในการปรับตัวที่แตกต่างกันออกไป บางคนสามารถปรับตัวได้ดี และบางคนปรับตัวได้ไม่ดีนัก ซึ่งถ้าบุคคลใดสามารถปรับตัวในการทำงานได้ดีก็สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า บุคคลที่ไม่สามารถปรับตัวในการทำงานได้

การแก้ปัญหาหนี้สินด้วยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงการพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบและคุณธรรม ประกอบการวางแผนการตัดสินใจ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550) ดังนี้

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็นโดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาและเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤตเพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนียาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 อย่าง

3.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุมีผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4. เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้นต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

4.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

4.2 เงื่อนไขคุณธรรม ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตไม่โลภและไม่ตระหนี่

5. แนวทางปฏิบัติ ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุล และยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยีสรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทางสายกลาง

การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้นตอนต้องสร้างพื้นฐานคือ ความพอมี พอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อได้พื้นฐานที่มั่นคงพร้อมพอสมควร และปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญ และฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นไปตามลำดับจะก่อให้เกิดความยั่งยืนและจะนำไปสู่ความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน และสังคมสุดท้ายเศรษฐกิจดี สังคมไม่มีปัญหาการพัฒนาที่ยั่งยืนประการที่สำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง (ธัญญพัทธ์ วัฒนจิรพันธ์ และจงจิต ลีอ่อนรัมย์, 2564)

1. พอมีพอกิน ปลูกพืชสวนครัวไว้กินเองบ้างปลูกไม้ผลไว้หลังบ้าน พอที่จะมีไว้กินเองในครัวเรือนเหลือจึงขายไป

2. พออยู่พอใช้ ทำให้บ้านน่าอยู่ปราศจากสารเคมีกลิ่นเหม็น ไข้แต่ของที่เปื้อนธรรมชาติ (ใช้จุลินทรีย์ผสมน้ำดูพื้นบ้านจะสะอาดกว่าใช้น้ำยาเคมี) รายจ่ายลดลง สุขภาพจะดีขึ้น (ประหยัดค่ารักษาพยาบาล)

3. พอออกพอใจ เราต้องรู้จักพอ รู้จักประมาณตน ไม่ใคร่อยากใคร่มีเช่นผู้อื่น เพราะเราจะหลงติดกับวัตถุปัญญาจะไม่เกิด “การจะเป็นเสือนั้นมันไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เราพออยู่พอกิน และมีเศรษฐกิจการเป็นอยู่แบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินหมายความว่า อิ่ม खुตัวเองได้ให้มีพอเพียงกับตัวเอง” “เศรษฐกิจพอเพียง” จะสำเร็จได้ด้วย “ความพอดีของตน” (Navaritsavi, P., & Srisorn, W.:2023)

พอสรุปได้ว่า การแก้ปัญหาหนี้ด้วยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นมีหลักการที่สำคัญดังนี้

1. ความพอประมาณ เป็นการนำหลักความพอดี ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ มาประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันพบว่าความพอประมาณกับครอบครัวนำหลักความพอดี ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ มา ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยการรู้จักประมาณตนเอง การปรับตัวในสิ่งที่ไม่เกินเลย ไม่โอ้อวด ไม่ฟุ้งเฟ้อ เกินตัว เกินกำลังที่ตนเองมี ความรู้จักประมาณตนเอง พอใจในสิ่งที่มี ไม่โลภ สามารถลด รายจ่ายได้หลายทาง พออยู่พอกิน ในการประกอบอาชีพ การทำมาหากิน ลดการพึ่งพา พยายามซื้อ ให้น้อยที่สุด การไม่กู้ยืมเพื่อนำมาใช้จ่าย

2. ความมีเหตุผล ความมีเหตุผลนั้นเป็นการตัดสินใจอย่างรอบคอบ ด้วยงบประมาณที่มี จำกัด พิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ มีการคิดไตร่ตรองให้ดี ก่อนตัดสินใจ ต้องจัดสรรงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดให้ รอบคอบว่าจะใช้จ่ายเงินที่มีจำกัดอย่างไรให้เกิดประโยชน์มากที่สุด และเรียงลำดับความจำ เป็นมากที่สุด ต้องอยู่บนความจำเป็น และความพอประมาณ ตามกำลังงบประมาณที่มี บนพื้นฐาน ความประหยัด ต้องไม่เบียดเบียนผู้อื่น ซึ่งเป็นการใช้ชีวิตอย่างระมัดระวัง ต้องคิดอย่างรอบคอบทั้ง ในด้านของรายจ่าย การก่อหนี้ การลงทุน เพื่อให้มีเงินเก็บออมไว้ใช้ในยามที่จำเป็น

3. การมีภูมิคุ้มกัน การมีภูมิคุ้มกันที่ดี คือ การเตรียมตัวให้พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่ จะเกิดขึ้น เป็นการใช้ชีวิตที่ไม่ประมาท วางแผนการใช้ชีวิตอย่างรอบคอบ ยึดความประหยัด ตัด ทอนค่าใช้จ่าย ลดความฟุ้งเฟ้อในการดำรงชีพ สร้าง

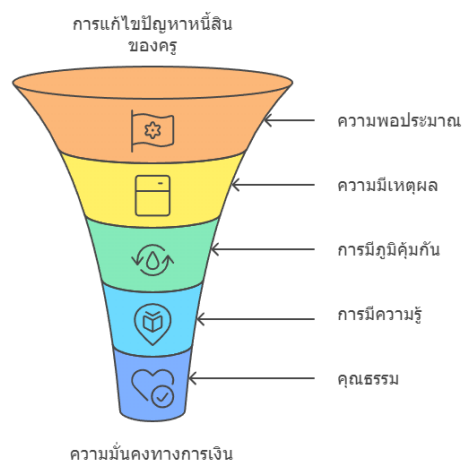
วินัยการออมให้กับตนเอง การยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีความรู้และคุณธรรม ยึดทางสายกลาง พอใจกับชีวิตที่พอเพียง รู้จักพึ่งตนเองและแบ่งปัน ช่วยเหลือคนในครอบครัว และคนอื่นๆ มีสุขภาพใจและกายที่ดี สร้างความอบอุ่นในครอบครัว หารายได้เสริมเพื่อลดความเสี่ยง

4. การมีความรู้ การมีความรู้นั้นจำเป็นต้องเรียนรู้ทั้งด้านทฤษฎี ด้านการปฏิบัติ เพื่อให้ เกิดการเรียนรู้ในหลากหลายรูปแบบ นำความรู้ด้านทฤษฎีนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงนำความรู้ ที่ได้เรียนรู้นำมาวางแผน และความระมัดระวังในขั้นตอนปฏิบัติ มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตเป็นผู้มีภูมิความรู้ในวิชาการและวิชาชีพ เพื่อพัฒนาตนเอง พึ่งตนเองได้ดี เชื่อมโยงความรู้ กับหลักปฏิบัติจริง ทำให้ดำเนินชีวิตอย่างรอบคอบระมัดระวังในการปฏิบัติตน

5. ด้านคุณธรรม ประกอบด้วยความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความ อดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ซึ่งได้แก่ต้องมีความขยันหมั่นเพียร ประหยัด มีความซื่อสัตย์สุจริต ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อสังคม เป็นผู้ที่มีความ สุขภาพ รักษาความสะอาดทั้งกายวาจาใจ สร้างความสามัคคี เป็นผู้ที่มีน้ำใจ มีความกตัญญู ความมี สติสัมปชัญญะในการดำเนินชีวิต มีความประหยัด ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติตนในการประกอบ อาชีพ ที่ถือว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม เหมาะสมและยอมรับของสังคม

ความรู้จากการศึกษา

การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินครู เป็นการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 พระราชทานแก่ประชาชน มาใช้ในการบริหารจัดการเรื่องการเงินส่วนบุคคล และการพัฒนาอาชีพ เพื่อช่วยให้ครูสามารถแก้ไขปัญหาหนี้สินและมีชีวิตที่ยั่งยืนได้ โดยมุ่งเน้นหลักการ 5 ประการ คือ ความพอประมาณ, ความมีเหตุผล, การมีภูมิคุ้มกัน, การมีความรู้, และคุณธรรม สามารถใช้หลักการพอประมาณในการบริหารจัดการการเงินส่วนบุคคล ซึ่งจะช่วยลดการสร้างหนี้สินที่ไม่จำเป็น การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูไม่ใช่แค่การลดการใช้จ่ายเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะและการวางแผนทางการเงินอย่างมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัว และการสร้างรายได้จากความสามารถที่มีอยู่ นอกจากจะช่วยให้ครูสามารถจัดการหนี้สินได้แล้ว ยังทำให้มีความมั่นคงทางการเงินในระยะยาว

ภาพที่ 2 การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก้ไขปัญหาหนี้สินครู

บทสรุป

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวคิดของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงมีพระราชดำรัสแนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยในทุกกระดับ ไม่ว่าในระดับครอบครัว ชุมชน หรือรัฐ ในการปฏิบัติงานหรือบริหารพัฒนาประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง มีความพอประมาณ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความไม่ประมาท มีเหตุผล และสร้างระบบภูมิคุ้มกัน มีความเพียร มีสติปัญญา พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงจากสภาพแวดล้อม และวัฒนธรรมโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี การดำรงชีวิต และปฏิบัติตน การปฏิบัติหน้าที่ของครูนั้น จึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะหากครูขาดขวัญและกำลังใจด้วยสาเหตุจากการมีหนี้สินแล้ว ความรู้และความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ของครูย่อมลดลงตามด้วย ดังนั้นครูจึงต้องปรับตัวให้สามารถทำงานได้ต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อไม่ให้ภาวะหนี้สินที่ข้าราชการครูประสบอยู่ต้องส่งผลกระทบต่อการทำงาน แนวทางพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบและคุณธรรม ประกอบการวางแผนการตัดสินใจ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีหลักพิจารณาอยู่ 4 ส่วน ดังนี้ 1) ความพอประมาณ เป็นการนำหลักความพอดี การยึดความประหยัด ตัดทอน ค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ่มเฟือย ในการดำรงชีพอย่างจริงจัง 2) ความมีเหตุผล ความมีเหตุผลนั้นเป็นการตัดสินใจอย่างรอบคอบ ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง สุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพก็ตาม 3) การมีภูมิคุ้มกัน การเตรียมตัวให้พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์ หรือ แข่งขันกันในการค้าขายการประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรง 4) การมีความรู้ ใฝ่หาความรู้ ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูนขึ้นจนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ 5) ด้านคุณธรรม ประกอบด้วยความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความ อุดม มี ความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดีลดละสิ่งชั่วกิเลสให้หมดสิ้นไป

รายการอ้างอิง

- กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม. (2550). **80 พรรษาเทิดไท้องค์ราชัน**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา และปรียานุช พิบูลสราวุธ. (2553). **ตามรอยพ่อ ชีวิตพอเพียง...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน**. โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์: กรุงเทพมหานคร.
- ทิพพาศรี อินทะกุล. (2547). **การศึกษามูลเหตุภาวะหนี้สินและความต้องการในการแก้ไข ปัญหาหนี้สินของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในโครงการเงินทุน หมุนเวียน เพื่อแก้ไขปัญหานี้สินข้าราชการครู**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารอาชีวและเทคนิคการศึกษา ภาควิชาบริหารเทคนิคการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ธัญญพัทธ์ วัฒนจิรพันธุ์ และจงจิต ลีอ่อนรัมย์. (2564). **แนวทางการแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มเกษตรกรตำบลไร่หลักทอง อำเภอนันทนิคม จังหวัดชลบุรี. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ**, 6(6), 298-312.
- พระบรมราโชวาท 168 องค์ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช. (2542). **จัดพิมพ์เพื่อเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในพระราชพิธีมหามงคล เฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ 5 ธันวาคม พ.ศ.2542**, กรุงเทพมหานคร: ด้านสุทธาการพิมพ์.

เพชรดำ ธนุศรี. (2545), “ทำอย่างไรหนี้สินครูไทย ... จะลดลง”. วารสารศึกษาศาสตร์, 25(2), 38–42.

เยาวเรศ ทับพันธุ. (2549). **เศรษฐศาสตร์การค้าระหว่างประเทศ: ทฤษฎีและนโยบาย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

รุ่ง แก้วแดง. (2540). **ประวัติการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ: มติชน.

ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตครู. (2554). **สภาพทางเศรษฐกิจและการเงินของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). **ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ: 21เซ็นจูรี.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579**. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.

อภิชัย พันธเสน. (2547). **พุทธเศรษฐศาสตร์: วิวัฒนาการทฤษฎี และการประยุกต์กับเศรษฐศาสตร์สาขาต่างๆ**. พิมพ์ครั้งที่ 3 แก้ไขปรับปรุง. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์.

Navaritsavi, P., & Srisorn, W. (2023). การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาหนี้ในระบบ. *Journal of Legal Entity Management and Local Innovation*, 9(4), 412-425.